

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра початкової та дошкільної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан
факультету педагогічної освіти
_____ Герцюк Д.Д.

«08» лютого 2021 року

ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ
З ПСИХОЛОГІЇ, ПЕДАГОГІКИ,
ФАХОВИХ МЕТОДИК ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності
013 Початкова освіта

Денна форма навчання

Програма комплексного державного екзамену з психології, педагогіки, фахових методик початкової освіти для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта

РОЗРОБЛЕНО ТА
ВНЕСЕНО:

Кафедра початкової та дошкільної освіти факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка.

УКЛАДАЧ ПРОГРАМИ:

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, Проц М.О.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Новосельська Н.Т.,
Породько М.І., Проц М.О.,
Сірант Н.П., Стахів М.О.

Програма затверджена на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти

Протокол від “05” лютого 2021 року № 11

Завідувач кафедри _____ проф. Мачинська Н.І.

Схвалено Вченою радою факультету педагогічної освіти

Протокол від “08” лютого 2021 року № 6

Голова _____ доц. Герцюк Д.Д.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

В умовах глобалізації світового суспільного розвитку перед загальноосвітньою школою постало надзвичайно важливе і відповідальне завдання – забезпечити формування соціально-активної особистості, створити сприятливі умови для всебічного розвитку потенційних можливостей учнів. Його реалізація вимагає від учасників педагогічного процесу високої професійної компетентності, здатності до творчої діяльності, утвердження в навчально-виховному процесі педагогіки співробітництва як життєвого принципу сучасної школи. Вагоме місце у підготовці таких фахівців займає вивчення педагогіки та фахових дисциплін початкової освіти, зокрема курсів: методика навчання української мови, методика навчання літературного читання, методика навчання математики, методика навчання природознавства, образотворче мистецтво з методикою навчання, фізична культура з методикою навчання, трудове навчання з практикумом, музичне мистецтво з методикою навчання, методика навчання суспільствознавства.

На кафедрі початкової та дошкільної освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта проводиться комплексний державний екзамен із психології, педагогіки та з фахових методик початкової освіти. Мета проведення – визначити рівень підготовки випускника до навчання української мови, літературного читання, математики, природознавства, трудового навчання, образотворчого мистецтва, фізичної культури, музичного мистецтва тощо учнів початкових класів. Вимоги державного екзамену щодо обсягу знань і умінь студентів з педагогіки та фахових методик не виходять за межі навчальних програм, за якими велась підготовка майбутніх учителів початкової школи. Програмні питання мають важливе значення для визначення рівня теоретичної і практичної підготовки майбутнього учителя початкової школи.

Програма комплексного державного екзамену передбачає спрямування випускників на узагальнення й систематизацію одержаних знань. Забезпечує це поділ навчального матеріалу кожної дисципліни на частини, які становитимуть питання екзаменаційних білетів й осмислення яких сприятиме глибокому усвідомленню наукового і практичного значення теми, її місця в підготовці молодого спеціаліста до майбутньої професійної діяльності.

Бібліографія складена так, що студент у ході підготовки до державного екзамену може самостійно поглибити свої знання з психології, педагогіки та фахових методик.

У результаті вивчення основних курсів: психології, педагогіки та фахових методик – випускники повинні знати:

- місце та значення психології, педагогіки та фахових методик в системі теоретико-прикладних наук, основні категорії фахових методик;

- методи науково-педагогічних досліджень;
- принципи організації використання знань з психології, педагогіки та фахових методик для навчання у початкових класах;
- проблеми та позитивний досвід організації сучасної педагогічної діяльності вчителів початкових класів.

У результаті вивчення психології, педагогіки та фахових методик студенти повинні оволодіти такими вміннями:

- організовувати освітній процес у початкових класах відповідно до вимог фахових методик, Закону України «Про освіту» Державного стандарту початкової загальної освіти;
- аналізувати навчально-виховну роботу в школі, класі, позашкільній діяльності згідно з передбачуваними програмними вимогами, методичними принципами та закономірностями;
- вміло застосовувати здобуті теоретико-методичні положення в практиці педагогічної діяльності;
- організовувати колектив учнів на виконання поставлених завдань;
- стимулювати навчальну діяльність і поведінку учнів;
- аналізувати навчально-педагогічні ситуації, використовувати на практиці досягнення сучасної методичної та психолого-педагогічної наук, проводити нетрадиційні уроки, дискусії, проявляти творчий підхід до шкільних і учнівських справ;
- організовувати предметну позакласну та позашкільну роботу з учнями.

Екзаменаційні білети складаються з трьох питань.

Відповідь на перше питання передбачає розкриття змісту ключових питань психології та педагогіки.

Друге питання розкриває методичні аспекти навчання фахових дисциплін, а саме: суть, дидактичні концепції, методи і принципи та сучасні підходи до методики навчання фахових дисциплін початкової освіти.

Третє питання передбачає виявлення вмінь і навичок студентів застосовувати набуті методичні знання і вміння в процесі вивчення основних дисциплін початкового курсу навчання школярів.

Кожне питання в програмі має розширене (деталізоване) дроблення на структурні компоненти, що для студента є умовним планом відповіді на іспиті. Саме такий підхід допоможе випускникові врахувати важливі моменти поєднання теоретичного матеріалу з практичною діяльністю учителя з проблемами професійно-педагогічної майстерності випускника.

Така побудова дозволяє творчо підходити до складання екзаменаційних білетів, охоплювати всі розділи педагогіки та основних фахових методик і шкільної практики.

Наприклад:

Екзаменаційний білет №

1. Оцінювання навчальних досягнень учнів. Критерії і вимоги до оцінювання успішності учня. Теоретичні основи педагогічної психології.
2. Основні періоди й етапи навчання грамоти. Коло умінь і навичок, які учні одержують в добуковарний, букварний та після букварний періоди.
3. Мета та завдання фізичного виховання в початкових класах. Описати фрагмент уроку з фізичної культури (2 клас) на засвоєння нового матеріалу з розділу «Школа активного відпочинку (рекреації)».

Екзаменаційний білет №

1. Диференційоване навчання в школі. Диференційоване навчання в інклюзивному освітньому процесі. Психологічні аспекти навчання дітей з особливими потребами.
2. Зміст природничої освіти у початковій школі.
3. Розкрийте методику роботи над задачею:
Одна косарка за 5 год скошує траву на 15 га луки, а друга за 7 год на 28 га. За скільки годин спільної роботи ці косарки скосять траву на 105 га луки?

Під час здачі комплексного державного екзамену з психології, педагогіки і фахових методик початкової освіти, студенти можуть користуватися такими матеріалами:

- 1) Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту».
- 2) Концепцією «Нова українська школа», Концепцією національно-патріотичного виховання дітей та молоді.
- 3) Національною доктриною розвитку освіти.
- 4) Програмами для середньої загальноосвітньої школи 1 – 4 класи.
- 5) Положенням про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти.
- 6) Наочним демонстраційним дидактичним матеріалом.
- 7) Навчальними підручниками для 1-4 класів з української мови, математики, основ природознавства, читання.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ПЕДАГОГІКА

1. Педагогіка як наука, її виникнення і розвиток. Завдання педагогіки на сучасному етапі.

Предмет та завдання педагогіки. Етапи і джерела розвитку педагогіки.

Понятійний апарат педагогічної науки. Категорії педагогіки: виховання, освіта, навчання, їх характеристика.

Система педагогічних наук. Знання учителем психології, гігієни, фізіології як необхідна умова педагогічної майстерності.

Зв'язок педагогіки з іншими науками, основні форми взаємозв'язку педагогіки та інших наук. Проблеми сучасної педагогічної науки та діяльності.

2. Наукові дослідження в педагогіці, їх особливості. Характеристика методів науково-педагогічного дослідження.

Визначення методу науково-педагогічного дослідження, класифікація та характеристика методів психолого-педагогічних досліджень. Структурні компоненти дослідження, їх сутність.

3. Реалізація змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти. Концепція НУШ.

Реалізація змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової школи. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей». Інтеграція змісту початкової освіти в умовах реалізації нових освітніх програм.

4. Педагогічний процес, його суть та закономірності. Особливості організації освітнього середовища в НУШ.

Поняття педагогічного процесу. Суть та структура педагогічного процесу. Рушійні сили педагогічного процесу. Педагогічний процес як система. Закономірності та принципи педагогічного процесу. Цілісність педагогічного процесу. Організація та керівництво педагогічним процесом. Особливості організації освітнього середовища в НУШ.

5. Вчитель, його функції і завдання в суспільстві. Вимоги до сучасного вчителя.

Суть педагогічної діяльності. Особливості підготовки вчителя початкової школи. Вимоги до вчителя, його функції і завдання. Права та обов'язки вчителя.

6. Педагогічна майстерність у професійній діяльності вчителя.

Поняття педагогічної майстерності вчителя, її структура. Види професійної спрямованості педагога.

Педагогічні здібності. Педагогічна техніка вчителя. Критерії педагогічної майстерності.

Авторитет вчителя: поняття, класифікація рівнів педагогічного авторитету, види помилкового авторитету.

7. Дидактика – теорія навчання і освіти. Сутність і завдання дидактики. Внесок педагогів у розвиток дидактики.

Поняття про дидактику, її виникнення та розвиток. Предмет і завдання дидактики. Основні поняття дидактики: освіта і навчання, їх характеристика. Проблеми сучасної дидактики. Педагогічний внесок Я.А. Коменського, Дж. Дьюї, К. Ушинського, В. Сухомлинського, А. Макаренка у розвиток дидактики. Проблеми дидактики на сучасному етапі.

8. Навчання як складова освітнього процесу, його структура, функції. Педагогіка партнерства.

Структура та характеристика процесу навчання. Суттєві ознаки процесу навчання. Основні функції (навчальна, розвивальна, виховна) та етапи процесу навчання. Педагогіка партнерства.

9. Закономірності, принципи і правила навчання. Система дидактичних принципів.

Поняття про закономірності, принципи та правила навчання, їх регулятивна роль в організації діяльності учителя та учнів. Система принципів навчання у сучасній дидактиці. Характеристика принципів дидактики. Шляхи реалізації принципів навчання.

10. Методи і засоби навчання, їх класифікація та характеристика. Вибір методів навчання.

Поняття про методи навчання як дидактичну категорію. Прийоми навчання. Різні підходи до класифікації методів навчання. Характеристика традиційних методів навчання. Поняття засобів навчання, їх характеристика. Дидактичні умови використання засобів навчання.

11. Інтерактивні методи навчання, їх специфіка, характеристика окремих методів.

Зміст і мета, характеристика інтерактивних методів навчання. Види інтерактивних методів навчання (групові та фронтальні). Характеристика окремих методів навчання кожної групи. Вимоги до впровадження інтерактивного навчання.

12. Форми організації навчальної діяльності учнів. Тенденції розвитку форм навчання.

Поняття форм організації навчання. Типологія форм організації навчання.

Історичний розвиток організаційних форм навчання.

Теоретичне обґрунтування класно-урочної системи навчання у працях Я.А.Коменського. Класифікація уроків К. Ушинського. Переваги та недоліки класно-урочної системи навчання.

13. Урок у сучасній початковій школі.

Характеристика уроку як форми організації навчання. Особливості інтегрованого навчання. Інтегрований урок в сучасній школі. Вимоги до сучасного уроку.

14. Загальні засади педагогічних технологій.

Сутність та основні ознаки педагогічних технологій. Типологія педагогічних технологій.

Технології розвивального навчання.

Використання теорії розв'язання винахідницьких задач – технологій на уроках в початковій школі.

Технологія проектування в сучасній початковій школі.

15. Позаурочні і позашкільні форми організації навчання.

Поняття про форми організації навчання. практикум, факультатив, гуртки, консультації, екскурсії тощо як форми організації навчання. їх особливості. Домашні завдання, їх мета, види та специфіка.

16. Сутність і функції діагностики і корекції у навчанні. Види, форми, методи контролю знань, умінь і навичок учнів.

Зміст поняття діагностики і корекції у навчанні. Суть і завдання контролю у навчальному процесі. Основні принципи контролю знань. Види контролю знань. Оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів та безоціночне навчання у початковій школі. Критерії норми оцінки. Алгоритм самопідготовки.

17.Оцінювання навчальних досягнень учнів. Критерії і вимоги до оцінювання успішності учня.

Ідеї В. Сухомлинського, Ш. Амонашвілі щодо оцінювання школярів. Психолого-педагогічні вимоги до перевірки і оцінки навчальних досягнень учнів. Функції й завдання перевірки і оцінки знань, умінь і навичок. Системи та критерії оцінювання в Новій українській школі..

18.Диференційоване навчання в школі. Диференційоване навчання в інклюзивному освітньому процесі.

Організація індивідуального та диференційованого навчання в школі. Види (зовнішня та внутрішня) та форми(альтернативні школи чи заняття, класи з поглибленим вивченням предметів, класи з прискореним чи сповільненим темпом проходження навчального курсу та ін.) диференціації. Особливості використання диференційованого навчання в умовах інклюзії.

19.Проблема попередження та подолання неуспішності у навчанні.

Сутність та причини неуспішності та відставання учнів у навчання. Характеристика основних причин та видів відставання у навчанні в початковій школі. Шляхи подолання неуспішності в початковій школі.

20.Навчання обдарованих дітей.

Основні ознаки та типи обдарованості дітей. Особливості навчання обдарованих школярів. Форми і методи роботи з обдарованими дітьми. Поради вчителю щодо роботи з обдарованими дітьми.

21.Виховання як складова педагогічного процесу. Особливості, механізми, етапи процесу виховання.

Процес виховання, його специфіка, структурні елементи, рушійні сили. Концепції сучасного виховання. Самовиховання і перевиховання. Діагностика процесу виховання. Шляхи підвищення ефективності процесу виховання.

22.Основні закономірності і принципи виховання, їх характеристика.

Поняття закономірностей і принципів виховання. Основні закономірності виховання.

Принципи виховання як керівні положення, які відображають загальні закономірності процесу виховання, визначають вимоги до змісту, організації і методів виховного процесу. Загальні принципи і принципи національного виховання, їх сутність.

23. Методи і форми виховання, їх класифікація та характеристика. Вибір методів виховання.

Поняття про методи виховання. Класифікації методів виховання. Характеристика методів виховання (методи формування свідомості особистості; методи формування досвіду суспільної поведінки і діяльності вихованців; методи стимулювання поведінки і діяльності вихованців). Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів виховання.

Поняття про форми виховання. Класифікація організаційних форм виховання в залежності від кількості охоплених процесом виховання школярів: індивідуальні, мікрогрупові, колективні (групові) і масові.

24. Виховання особистості в колективі. Педагогічні функції, стадії управління колективом.

Загальне поняття про колектив і його ознаки. Значення колективу в процесі формування особистості. Проблеми виховної ролі колективу в педагогічній спадщині А. Макаренка.

Педагогічне керівництво формуванням і розвитком дитячого колективу. Закон руху колективу (система перспективних ліній), роль традицій у формуванні учнівського колективу, вироблення і закріплення нових традицій; виховне значення народних традицій у створенні колективу.

25. Місце і роль сім'ї у вихованні дітей. Виховання дітей у сім'ї. Принципи сімейного виховання. Співробітництво школи і сім'ї у вихованні дітей.

Поняття сім'ї та сімейного виховання. Роль сім'ї та родини у формуванні особистості школяра. Сучасні проблеми сімейного виховання. Типи сімейного виховання, їх характеристика. Основи успішного сімейного виховання. Типові помилки у сімейному вихованні, їх причини.

Форми та методи співпраці школи та сім'ї. Шляхи формування педагогічної культури батьків. Засоби інформаційно-просвітницької діяльності серед населення.

26. Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти. Робота класного керівника, його роль, місце і значення у формуванні особистості школяра.

Завдання та функції вчителя початкових класів. Напрями, форми роботи. Його роль, місце і значення у формуванні особистості школяра. Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти».

27. Виховна робота з педагогічно занедбаними дітьми. Принципи, шляхи і засоби перевиховання.

Поняття категорії «педагогічно занедбані діти». Соціально-педагогічні умови виникнення важковиховуваних дітей. Система роботи з педагогічно занедбаними дітьми у досвіді А. Макаренка роботи в колоніях для неповнолітніх правопорушників. Основні принципи, шляхи й засоби перевиховання педагогічно занедбаних дітей. Етапи роботи з перевиховання «важких» дітей. Основні напрямки педагогічної роботи з корекції відхилень у поведінці учнів початкової школи.

28. Система освіти в Україні. Структура і управління загальноосвітніми закладами. Принципи і функції управління.

Система та наукові основи управління в Законі України „Про освіту”. Структура органів управління освітою в Україні, їх функції, принципи і завдання. Початкова школа в системі освіти.

29. Зміст, форми, і методи методичної роботи, її роль у підвищенні рівня професійної підготовки вчителя.

Методична робота в школі як головний шлях підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. Методичне об'єднання учителів, курси підвищення кваліфікації, інші форми підвищення професійної майстерності вчителів.

Атестація як засіб підвищення відповідальності педагогічних працівників.

30. Інтегроване навчання. Тематичний та діяльнісний підходи.

Сутність процесу інтеграції у педагогіці. Тенденції поширення інтегрованого навчання у країнах світу. Види інтеграції у шкільному навчанні. Інтегроване вивчення шкільних предметів за галузями знань у початковій школі.

Інтеграція: тематичний та діяльнісний підходи.

ПСИХОЛОГІЯ

1. Педагогічна психологія як наука

Сутність педагогічної психології як галузі психологічної науки. Об'єкт і предмет педагогічної психології. Методологічні засади педагогічної психології. Структура педагогічної психології, її завдання та функції.

2. Виникнення та розвиток педагогічної психології як науки

Зародження педагогічної психології у давньому світі. Ідеї педагогічної психології у Середньовіччі та епоху Відродження. Розвиток педагогічної психології в епоху Просвітництва. Становлення педагогічної психології у ХІХ – на початку ХХ ст. Основні тенденції розвитку педагогічної психології на сучасному етапі. Становлення та розвиток педагогічної психології в Україні.

3. Методи педагогічної психології

Методологічні принципи педагогічної психології. Загальна характеристика методів педагогічної психології, їх класифікація. Методи педагогічної психології: загальнопсихологічні (спостереження, експеримент, бесіда, інтерв'ю, аналіз продуктів діяльності, тестування); специфічні (формулюючий експеримент, апробація, впровадження).

4. Теоретичні основи педагогічної психології

Наукові уявлення про психіку, особистість та суб'єкт – основа організації ефективної освіти. Психологія особистості. Основні психологічні теорії особистості. Основні концепції психічного та особистісного розвитку в освітньому процесі.

5. Роль навчання та виховання у психічному та особистісному розвитку дитини

Теоретичні засади навчально-виховного процесу. Зміст і сутність категорії навчання. Навчання як умова розвитку особистості. Основні лінії психічного розвитку в процесі навчання.

6. Освіта як об'єкт педагогічної психології

Загальна характеристика освіти. Характеристика освітнього процесу. Виховання та навчання як складові освіти. Психічне здоров'я школярів як результат освіти. Психогігієна освітнього процесу. Взаємодія педагога та психолога у процесі виховання та навчання особистості.

7. Навчання і психічний розвиток

Зміст і сутність категорії навчання. Навчання як умова розвитку особистості. Психологічне підходи до розуміння взаємодії навчання та розвитку особистості. Основні закони, фактори, механізми психічного розвитку людини. Основні лінії психічного розвитку в процесі навчання та виховання.

8. Методи, форми та типи навчання

Історичні форми організації навчання. Історичні методи організації навчання. Психологічна характеристика типів навчання. Психологічні засади формування знань. Психологічні засади формування умінь. Психологічні умови формування навичок.

9. Напрями розвитку сучасного навчання

Класифікація видів навчання. Програмоване навчання. Знаково-контекстне навчання. Модульне навчання. Проблемне навчання.

10. Вікові аспекти навчання

Особливості організації навчальної діяльності дошкільника. Молодший школяр як суб'єкт навчальної діяльності. Психологічні особливості навчання на етапі зрілого дитинства. Підліток як суб'єкт навчальної діяльності. Психологія навчання старшокласників.

11. Психічний та особистісний розвиток учнів умовах навчання

Психологія розвивального навчання. Теорія поетапного формування розумових дій. Навчання на основі теорії Л. Занкова. Розвивальне навчання за системою В. Давидова – Д. Ельконіна.

12. Психологія навчання обдарованих та невстигаючих дітей.

Поняття норми у психологічній теорії. Сутність поняття «обдарованість», види обдарованості. Основні підходи до організації навчання обдарованих дітей. Психологічні засади роботи з обдарованими дітьми. Психологічні засади роботи з відстаючими у навчанні дітьми.

13. Психологічні аспекти навчання дітей з особливими потребами

Діти з особливими потребами у сучасному суспільстві, їх психологічні характеристики. Базові психологічні потреби дітей з особливими потребами. Форми організації навчання дітей з особливими потребами в сучасній Україні. Психологічні аспекти організації навчального процесу з такою категорією дітей.

14. Научіння і учіння. Психологічні теорії учіння.

Поняття про учіння та научіння. Механізми та закони научіння. Психологічні теорії учіння. Учіння як пізнавальна діяльність. Зарубіжні концепції учіння. Вітчизняні теорії учіння. Теорія цілеспрямованої навчальної діяльності. Рівневий аналіз навчальної діяльності.

15. Мотиваційний компонент навчальної діяльності, його зміст.

Характеристика орієнтовного та виконавського компоненту. Зміст рефлексивно-оцінювального компоненту. Змістовий компонент навчальної діяльності. Вікова динаміка формування компонентів навчальної діяльності. Мотивація навчальної діяльності.

16. Психологічні аспекти самоосвітньої діяльності.

Сутність і розвиток самоосвітньої діяльності. Основні напрями забезпечення розвитку самоосвіти. Форми та методи самоосвіти.

17. Психологія навчальної діяльності школяра.

Загальні психологічні особливості навчальної діяльності. Предмет навчальної діяльності. Цілі навчальної діяльності. Мотивація навчальної діяльності. Результат навчальної діяльності.

18. Психологічна характеристика складових готовності дітей до школи.

Готовність дитини до школи як психологічна проблема. Шкільна зрілість та психологічна готовність, їх взаємозв'язок. Вчення Л.С. Виготського про «зону найближчого розвитку» та «соціальну ситуацію розвитку» як важливий аспект готовності дитини до навчання в школі. Характеристика основних складових готовності дітей до навчання в школі: морфо генетична, емоційно-вольова, мотиваційна, інтелектуальна, соціальна.

19. Психологічні умови та передумови успішної адаптації дитини до навчання в школі.

Поняття «шкільна адаптація» в контексті проблем початкової школи. Умови успішної адаптації дитини до шкільних умов. Форми адаптації дитини до навчання в школі. Деадаптація, причини шкільної деадаптації. Форми прояву деадаптації. Робота вчителя зі сприяння успішної адаптації школярів.

20. Психологічні основи виховання.

Психологічний смисл виховання. Позиція особистості як психологічний об'єкт виховання. Завдання виховання особистості. Психологічні механізми виховання. Методологічні та методичні принципи виховання.

21. Поняття вихованості. Психологія виховного впливу.

Сутність критеріїв вихованості. Поняття виховного впливу. Класифікація виховних впливів. Роль психологічних впливів та стратегій виховання.

22. Особистісна орієнтація виховних технологій.

Гуманізація виховання. Основні засади гуманізації виховного процесу. Цілі виховання. Дитина як суб'єкт виховної взаємодії. Зміст виховної діяльності педагога. Виховання та формування «Я-цінностей» школяра у виховному процесі.

23. Психологія сімейного виховання.

Характеристика сім'ї як інституту соціалізації. Соціально-психологічні особливості сімейного виховного впливу. Правила ефективного сімейного виховання дітей. Врахування педагогом особливостей сімейного виховання у педагогічній діяльності.

24. Психологічні питання перевиховання та психокорекції.

Поняття важковиховуваності. Загальна характеристика девіантної поведінки. Акцентуації характеру як причина важковиховуваності. Основні симптоми шкільної дезадаптації. Методи корекції осіб з прояви девіантної поведінки.

25. Виховна робота педагога з колективом учнів.

Ознайомлення з класом як умова ефективної виховної роботи. Організаційна та соціально-психологічна єдність класу, їх зміст. Стосунки вчителя і класу. Роль учителя у згуртуванні класу. Робота вчителя з групами учнів у класі.

26. Співпраця педагогічного колективу з психологічною службою школи у питаннях навчання та виховання учнів.

Основи діяльності психологічної служби в школі: головні напрямки роботи, функції. Логіка й організація психологічного вивчення особистості школяра і колективу шкільного класу. Алгоритм отримання психологічної інформації. Результат психологічної діагностики учня, класного колективу як основа для вдосконалювання учбово-виховного процесу.

27. Характеристика педагогічної діяльності.

Загальна характеристика педагогічної діяльності. Спілкування як основа налагодження навчального процесу. Характеристика процесу спілкування. Бар'єри в педагогічній взаємодії суб'єктів в освітньому процесі. Визначення і загальна характеристика труднощів в спілкуванні. Синдром емоційного вигорання як показник професійної дезадаптації вчителя.

28. Педагог як суб'єкт педагогічної діяльності.

Професія педагог. Педагогічні уміння вчителя початкової школи. Педагогічні здібності. Педагогічна майстерність вчителя, її прояви. Стили педагогічної діяльності, їх характеристика.

29. Психологія особистості вчителя.

Суб'єктивні властивості педагога. Здібності педагога. Особистісні якості в структурі суб'єкта педагогічної діяльності. Професійна характеристика вчителя. Авторитет вчителя в учнівському колективі. Творчість у педагогічній професії.

30. Синдром емоційного вигорання як показник професійної дезадаптації вчителя.

Стресостійкість як важлива риса вчителя. Сутність поняття «емоційне вигорання», його складові. Показники та прояви емоційного вигорання. Методи та способи попередження та подолання емоційного вигорання педагога.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Короткий огляд історії методів навчання грамоти. Сучасний звуковий аналітико-синтетичний метод навчання грамоти. Прийоми звукового аналізу, прийоми звукового синтезу.

Короткий огляд історії методів навчання грамоти. Класифікація методів за мовною одиницею (буква, звук, склад, слово), яка кладеться в основу навчання грамоти, та за прийомами роботи (аналіз, синтез): буквоскладальний синтетичний, складовий синтетичний, звуковий аналітичний, звуковий синтетичний, звуковий аналітико-синтетичний, метод цілих слів. Зміст навчання й обсяг знань і навичок з української мови в початкових класах: короткий огляд програми і підручників.

2. Основні періоди й етапи навчання грамоти. Коло умінь і навичок, які одержують учні в добукварний, букварний та післябукварний періоди.

Навчально-виховні завдання добукварного періоду. Формування загальнонавчальних умінь і навичок. розвиток мовлення, формування в учнів фонетичного слуху; розвиток умінь здійснювати мовний аналіз; підготовка руки дитини до письма. Особливості структури і методики проведення уроків добукварного періоду.

Букварний період. Етапи букварного періоду. Особливості першого етапу. Методика формування вміння читати прямі склади. Опрацювання звуків і букв на другому етапі букварного періоду. Структура уроку читання на ознайомлення з новою буквою. Робота над іншими видами мовленнєвої діяльності в період навчання грамоти: розвиток умінь слухати і розуміти висловлювання (аудіювання). Розвиток мовленнєвих умінь (говоріння). Удосконалення звуковимови, розвиток мовленнєвого слуху. Збагачення, уточнення й активізація словникового запасу учнів.

3. Методика навчання письма в букварний період. Психолого-педагогічні особливості навчання письма шестирічних учнів.

Види робіт з письма в букварний період. Організаційні й гігієнічні умови навчання письма. Навчання письма як виду мовленнєвої діяльності. Організація та гігієнічні умови навчання письма. Характеристика рукописного шрифту для навчання письма шестирічних першокласників. Види робіт з письма в букварний період.

Структура уроку письма на вивчення нової букви.

4. Методика опрацювання елементів лексики. Робота над усвідомленням прямого і переносного значення слова, багатозначністю, синонімами й антонімами. Види вправ з лексики.

Методика вивчення елементів лексикології. Завдання вивчення лексикології в початковій школі. Наукові засади методики навчання елементів лексикології в початковій школі. організація вивчення лексикології на уроках рідної мови. Основні принципи опрацювання лексичних тем. Види вправ із лексики.

Поняття про слово. Робота над переносним значенням слів. Робота з багатозначними словами. робота над синонімами. Засвоєння молодшими школярами явища омонімії.

Методика лексичного розбору.

Елементи фразеології в навчанні рідної мови.

5. Граматичний й антиграматичний напрям в методиці навчання орфографії. Методика вивчення фонетичних, морфологічних та семантичних написань. Види вправ з орфографії.

Система орфографічних вправ і їх роль у набутті учнями міцних орфографічних навичок.

Види правописних вправ: різні види списування, письмо по пам'яті, звуко-буквений аналіз слів, робота з орфографічним словником. Методика проведення орфографічного розбору.

Методика роботи над фонетичними написаннями. Засвоєння молодшими школярами морфологічних написань. особливості засвоєння смислових написань.

Навчальні диктанти і їх місце у здобутті учнями орфографічно правильного письма. Види диктантів за способом сприймання тексту (зорові, слухові, зорово-слухові), за прийомами запобігання помилкам (попереджувальні, пояснювальні, коментоване письмо), за характером відтворення мовного матеріалу (дослівні, вибіркові, вільні, творчі, із завданнями). Методичні вимоги і прийоми проведення різних видів навчальних диктантів.

6. Методика вивчення морфемної будови та елементів словотвору.

Завдання та етапи вивчення морфемної будови слова. Методика вивчення морфемної будови і знайомство з елементами словотворення. Завдання та етапи вивчення морфемної будови слова. Лінгвістичні засади методики вивчення морфеміки і словотвору в початковій школі. Пропедевтика словотворчої роботи в 1–2 класах.

Засвоєння молодшими школярами понять із галузі морфеміки і словотвору. Поглиблення знань учнів про морфемну будову слова.

Прийоми виділення в слові значущих частин. Визначення їх місця в будові слова і ролі у вираженні значення слова. Застосування словотворчих вправ. робота над розширенням активного словникового запасу школярів. Зв'язок морфемного розбору слів із звуко-буквеним та орфографічним аналізом. Методика здійснення морфемного розбору слів.

Поглиблення знань учнів про морфемну будову слова та словотворення під час вивчення основних частин мови.

Робота над значущими частинами слова в аспекті розвитку мовлення молодших школярів.

7. Методика вивчення частин мови.

Іменник. Етапи і методика формування граматичних понять («Частини мови»).

Методи і методичні прийоми формування в учнів початкових класів граматичних понять. Класифікація методів навчання. Аналітико-синтетичний метод як основа навчання мови. Форми аналізу і синтезу на різних етапах вивчення граматичного матеріалу. Використання індукції і дедукції у процесі

викладання. Проблемний підхід до вивчення нового матеріалу. Використання алгоритмів правил у процесі подачі нового матеріалу.

Грамотичні вправи як засіб вироблення і закріплення в учнів мовних умінь і навичок. Загальна характеристика вправ із граматики. Види вправ за характером матеріалу (морфологічні, синтаксичні), за характером розумових операцій (аналітичні, синтетичні, аналітико-синтетичні). Мовний розбір, його види і методика проведення.

Методика вивчення частин мови. Формування у молодших школярів поняття про частини мови на основі виявлення їх лексичного значення, граматичних ознак і синтаксичної ролі.

Методика вивчення прикметника, числівника, займенника.

Методика вивчення дієслова та прислівника.

Методика вивчення прийменника. Типи уроків вивчення граматичного матеріалу.

8. Методика опрацювання елементів синтаксису: формування поняття про речення, типи речень за будовою та метою висловлювання, основа речення, головні члени речення. Види вправ з синтаксису.

Методика роботи над елементами синтаксису. Значення знань із синтаксису в початкових класах. Вироблення початкових уявлень про речення та його будову. Вивчення речення в різних класах початкової школи.

Формування в учнів уявлень про граматичну основу речення. Робота над засвоєнням поняття «основа речення», «головні члени речення». Навчання учнів встановлювати граматичні зв'язки слів у реченні.

Вивчення однорідних членів речення. Види вправ з синтаксису. Застосування аналітико-синтетичних вправ при вивченні речення в різних класах.

9. Зміст роботи з розвитку монологічного мовлення та способи організації навчання зв'язним висловлюванням. Комунікативна компетентність школяра.

Вимоги програми початкової школи до розвитку усного та писемного мовлення учнів. психолого-педагогічне обґрунтування рівні мовного розвитку молодших школярів.

Поняття про мовлення. Види мовлення. Мовлення і мислення. Зв'язне висловлювання. Текст як лінгвістичне поняття. Взаємозв'язок роботи над розвитком зв'язного мовлення з вивченням інших предметів і з позакласною роботою. Структура і зміст програми з розвитку мовлення. Методи розвитку

мовлення. Робота з розвитку мовлення на вимовному рівні. Розвиток орфоепічних умінь.

Роль мовної культури вчителя у формуванні культури усного і писемного мовлення школярів. Робота над виправленням орфоепічних помилок і набуттям вимовних норм на уроках читання.

Лексичний та синтаксичний рівень роботи з розвитку зв'язного мовлення.

10. Види переказів і методика їх проведення. Організація та прийоми навчання усним і письмовим переказам: попередня роззосереджена робота, постановка завдання, мотивація мовлення.

Види переказів (докладний, стислий, вибірковий, творчий), їх значення та дидактичні можливості.

Основні етапи роботи над переказом: попередня бесіда, читання вчителем тексту, аналіз змісту тексту, аналіз будови тексту, складання плану майбутнього переказу, аналіз мови тексту (словникова робота), усне складання фрагментів тексту, орфографічна робота. робота над культурою оформлення, запис тексту, аналіз складених переказів.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ

1. Розкрийте принципи визначення змісту літературного читання.

Зміст літературного читання визначається на основі таких принципів: тематично-жанровий, естетичний, літературознавчий, комунікативно-мовленнєвий.

Взаємозв'язок у формуванні читацьких та мовленнєвих умінь.

Коло читання молодших школярів, тематика і жанри. Зміст і структура підручників з літературного читання.

2. Проаналізуйте зміст, мету, завдання і принципи літературної освіти молодших школярів.

Літературознавча пропедевтика на уроках літературного читання. Суть літературної компетентності молодшого школяра.

Формування навички читання молодших школярів у процесі особистісно орієнтованого навчання. Критерії свідомого читання. Методика набуття умінь правильного читання.

3. Робота з дитячою книжкою; робота з інформацією (позакласне читання) як різновид предмета читання.

Мета і завдання позакласного читання. Урок позакласного читання як основна форма керівництва самостійним читанням. Розкрийте структуру і методику уроків роботи з книжкою; роботи з інформацією(уроки позакласного читання): вступна бесіда, читання твору, бесіда на основі прослуханого, самостійний розгляд книги, порівняння змісту творів класного і позакласного читання, визначення завдань на наступний урок.

4. Проаналізуйте методику роботи над оволодінням навичок виразного читання.

Роль прикладу вчителя у виразному прочитуванні тексту. Вивчення методики проведення різних видів читання. Аналіз використаних способів читання. Методика вироблення якостей повноцінних навичок читання і шляхи їх вдосконалення. Особливості виразного читання поетичних і прозових творів.

5. Розкрийте закономірності розвитку зв'язного мовлення на уроках літературного читання.

Одиниці зв'язного мовлення на уроках літературного читання: розгорнута усна відповідь учня на поставлене запитання; усний переказ тексту; усні твори в зв'язку з прочитаним текстом. Етапи роботи над текстом з метою формування навичок зв'язного мовлення. Внутрішнє і зовнішнє мовлення та засоби його розвитку. Провідні методи у розвитку мовлення молодших школярів: вправляння, пояснювально-ілюстративний, продуктивний, частково-пошуковий, дослідницький. Прийоми лексичного та граматичного збагачення мовленнєвої діяльності школярів. Словникова робота на уроках читання.

Види усних переказів на уроках читання і їх роль у становленні усного монологічного мовлення учнів.

Розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ

1. Методика навчання математики в початкових класах як наука.

Завдання і зміст методики. Основні компоненти сучасної методичної системи і взаємозв'язок між ними (виховні і освітні цілі навчання, зміст і система побудови курсу, методи і прийоми навчання, форми організації навчання і засоби навчання, оснащення навчального процесу).

2. Організація навчання математики. Урок математики, система уроків. Вимоги до сучасного уроку.

Урок математики і його особливості. Система уроків. Вимоги до сучасного уроку. Використання ігрових форм. Підготовка вчителя до уроку. Відбір змісту, вибір методів, засобів і організаційних форм навчання у відповідності з освітніми, виховними і розвивальними завданнями даного уроку.

3. Нумерація чисел в межах 10. Дії додавання і віднімання в межах 10.

Вивчення нумерації чисел в центрі "Десяток". Поетапне вивчення дій додавання і віднімання в межах 10. Розробка системи вправ для уроків вивчення дій додавання і віднімання.

4. Методика вивчення простих задач.

Класифікація простих задач. Три види простих задач. Ознайомлення з простою задачею.

5. Розвиток уявлень про складену задачу і процес її розв'язування.

Поняття складеної задачі. Види складених арифметичних задач, що розв'язуються у початковій школі. Способи скороченого запису умови складеної задачі.

6. Методика вивчення нумерації чисел в центрі "Сотня". Методика вивчення дій додавання і віднімання в центрі "Сотня".

Вивчення нумерації чисел 21 – 100. Вивчення арифметичних дій в центрі "Сотня".

7. Методика вивчення нумерації багатоцифрових чисел.

Утворення, читання і запис чотири-, п'яти-, шестицифрових чисел. Розкладання числа на розрядні доданки

8. Методика вивчення дробів.

Ознайомити з поняттям дробу. Порівняння дробів. Розв'язування задач на знаходження частини числа і числа за його частиною, дробу числа.

9. Методика вивчення алгебраїчного матеріалу.

Методика вивчення числових виразів і виразів, які містять змінну. Методика вивчення числових рівностей і рівностей, які містять змінну (в тому числі і рівнянь).

10. Методика вивчення геометричного матеріалу.

Методика ознайомлення учнів з геометричними фігурами (точкою, відрізком, прямою, ламаною лінією, багатокутником та інші) та їх простішими властивостями.

Розв'язування задач на знаходження периметра і площі геометричних фігур.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРИРОДОЗНАВСТВА

1. Методика навчання природознавства – педагогічна наука.

Предмет і завдання методики навчання природознавства. Інтеграція природничих знань в початковій школі.

Короткий історичний нарис виникнення та розвитку методики навчання природознавства.

Зв'язок методики навчання природознавства з іншими науками. Методологічні основи природознавства і методи наукового дослідження.

2. Зміст природничої освіти у початковій школі.

Поняття про зміст природничої освіти. Природничі поняття, їх зміст і об'єм. Методика формування понять про предмети і явища природи.

Державні нормативні документи, які відображають зміст природничої освіти. Аналіз навчальної програми з природознавства для 1-4 класів.

Вимоги до підручників з природознавства.

3. Засоби наочності у процесі навчання природознавства. Методика їх використання.

Види засобів наочності, дидактичні вимоги до них. Класифікація засобів наочності з природознавства.

Методика роботи з натуральними засобами наочності.

Методика роботи з зображувальними засобами наочності.

Методика використання на уроках аудіовізуальних засобів наочності, телепередач і звукозаписів.

Комплекс використання різних засобів наочності.

Моделі як засоби наочності.

4. Методи і прийоми організації процесу навчання у методиці природознавства.

Зміст поняття метод і прийом навчання. Класифікація методів навчання.

Бесіда, розповідь як методи формування природничих знань на уроці природознавства та ознайомлення з навколишнім світом. Організація спостережень. Методика роботи з підручником та додатковими джерелами навчання.

Практичні методи навчання. Дослід, структура, методика використання дослідів. Практичні роботи та їх види.

Активні та інтерактивні методи навчання природознавства.

Вибір методів навчання.

5. Форми організації процесу навчання природознавства.

Урок - форма організації процесу навчання природознавства у початковій школі. Типи уроків вивчення природознавства та їх характеристика.

Предметний урок та особливості його проведення.

Методика проведення уроку-екскурсії.

Позакласна робота, як одна із складових освітнього процесу.

Позаурочна робота з природознавства.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО З МЕТОДИКОЮ НАВЧАННЯ

1. Об'ємно-просторові і візуальні види і жанри.

Архітектура: народна житлова, сакральна, промислова, громадська ландшафтна, малі архітектурні форми.

Скульптура: монументальна, станкова, декоративна, садово-паркова, скульптура малих форм.

2. Український народний декоративний розпис.

Настінний розпис. Особливості декоративних мотивів інтер'єрного та екстер'єрного розписів України. Мальовки.

Декоративний станковий живопис. Творчість Катерини Білокур, Марії Приймаченко, Параски Хоми, Тетяни Пати, Федора Панка.

Декоративний розпис виробів з дерева. Писанки.

ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ З ПРАКТИКУМОМ

1. Методика навчання учнів початкових класів техніці орігамі. Продемонструвати послідовність складання виробу технікою орігамі (стріла, човник, склянка) на вибір студента.

Історія виникнення мистецтва орігамі. Орігамі – мистецтво складання паперу без використання клею та ножиць. Історія виникнення цього дивовижного мистецтва пов'язана з винайденням технології виготовлення паперу. Поступово орігамі поширилось по всьому світу. Особливого розквіту набуло в Японії. Цей вид мистецтва сприяє концентрації уваги, розвиває конструктивне мислення, творчу уяву, художній смак.

Основні прийоми роботи у техніці орігамі (складання, згинання та перегинання паперу). Техніка безпеки під час роботи. Підготовка робочого місця.

2. Методика навчання аплікації з природних матеріалів в початковій школі.

Природні матеріали, що використовуються на уроках трудового навчання та позакласній роботі. Використання природних матеріалів в декоративно-ужитковому мистецтві та художніх промислах. Організація робочого місця на уроках трудового навчання.

Правила безпечної праці та санітарно-гігієнічних вимог при обробці природних матеріалів. Способи засушування природних матеріалів.

Флористика. Складання композицій. Закріплення деталей на основі.

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО З МЕТОДИКОЮ НАВЧАННЯ

1. Музика в школі як навчальний предмет. Компоненти уроку музики. Творчість школярів на уроці музики. Музичні ігри.

Актуальність проблеми музично-естетичного виховання школярів на сучасному етапі. Специфіка уроку музики. Компоненти уроку музики. Сучасні вимоги до уроку музики в початкових класах.

2. Слухання музики. Методика проведення слухання музики.

Слухання музики. Роль розвитку навичок сприйняття музики для музично-естетичного виховання. Методика проведення слухання музики (своєрідність позанавчальних вправ, лабораторних робіт і дослідів); зміст і функції методів стимулювання активності учнів.

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА З МЕТОДИКОЮ НАВЧАННЯ

***1. Засоби і методи фізичного виховання молодших школярів.
Підготовка і проведення уроку фізичної культури у початковій школі.
Описати руховий режим учнів молодшого шкільного віку.***

Характеристика засобів та методів навчання з фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку. Фізичні вправи, як засіб фізичного виховання. Словесні, наочні та практичні методи навчання фізичних вправ.

Методика підготовки та проведення уроку з фізичної культури у початковій школі. Підбір інвентаря та обладнання для уроку.

Руховий режим учнів. Методика проведення комплексів вправ з гімнастики до уроків, фізкультхвилинок на уроках, рухливих ігор на перерві, спортивної години, фізкультпаузи.

***2. Мета та завдання фізичного виховання в початкових класах.
Описати фрагмент уроку з фізичної культури (2 клас) на засвоєння нового матеріалу з розділу «Школа активного відпочинку (рекреації)».***

Мета фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку. Характеристика оздоровчих, освітніх і виховних завдань уроку. Завдання підготовчої, основної і заключної частини уроку.

Структура уроку з фізичної культури. Характеристика розділу «Школа активного відпочинку (рекреації)».

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СУСПІЛЬСТВОЗНАВСТВА

1. Екологічна освіта молодших школярів у контексті формування громадянських компетентностей учнів початкових класів

Зміст екологічної освіти молодших школярів. Формування екологічної культури молодших школярів. Формування моральних та екологічних відносин у молодших школярів. Дослідницькі завдання екологічного змісту.

2. Використання на уроці інноваційних технологій при вивченні громадянської та історичної освітньої галузі

Викладання в початковій школі за системою розвивального навчання. Формування дослідницької поведінки молодших школярів.

Використання теорії розв'язання винахідницьких задач -технології на уроках «Я у світі».

Інтеграція знань при вивченні освітньої галузі.

Використання інтерактивних технологій.

Технологія проектування на уроках «Я у світі» в початкових класах.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ
ДО КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ З ПСИХОЛОГІЇ,
ПЕДАГОГІКИ, ФАХОВИХ МЕТОДИК ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Педагогіка і психологія

1. Педагогіка як наука, її виникнення і розвиток. Завдання педагогіки на сучасному етапі. Педагогічна психологія як наука. Зв'язок педагогічної і вікової психології.
2. Наукові дослідження в педагогіці, їх особливості. Характеристика методів науково-педагогічного дослідження. Методи педагогічної психології.
3. Реалізація змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти. Концепція НУШ. Навчання і психічний розвиток.
4. Педагогічний процес, його суть та закономірності. Особливості організації освітнього середовища в НУШ. Освіта як об'єкт педагогічної психології.
5. Вчитель, його функції і завдання в суспільстві. Вимоги до сучасного вчителя. Педагог як суб'єкт педагогічної діяльності.
6. Педагогічна майстерність у професійній діяльності вчителя. Характеристика педагогічної діяльності.
7. Дидактика – теорія навчання і освіти. Сутність і завдання дидактики. Внесок педагогів у розвиток дидактики. Виникнення та розвиток педагогічної психології як науки.
8. Навчання як складова освітнього процесу, його структура, функції. Педагогіка партнерства. Роль навчання та виховання у психічному та особистісному розвитку дитини.
9. Закономірності, принципи і правила навчання. Система дидактичних принципів. Напрями розвитку сучасного навчання.
10. Методи і засоби навчання, їх класифікація та характеристика. Вибір методів навчання. Научіння і учіння. Психологічні теорії учіння.
11. Інтерактивні методи навчання, їх специфіка, характеристика окремих методів. Психічний та особистісний розвиток учнів умовах навчання.
12. Форми організації навчальної діяльності учнів. Тенденції розвитку форм навчання. Методи, форми та типи навчання.
13. Урок у сучасній початковій школі. Вікові аспекти навчання.
14. Загальні засади педагогічних технологій. Психологічна характеристика складових готовності дітей до школи.
15. Позаурочні і позашкільні форми організації навчання. Психологічні аспекти самоосвітньої діяльності.

16. Сутність і функції діагностики і корекції у навчанні. Види, форми, методи контролю знань, умінь і навичок учнів. Психологія навчальної діяльності школяра.
17. Оцінювання навчальних досягнень учнів. Критерії і вимоги до оцінювання успішності учня. Теоретичні основи педагогічної психології.
18. Диференційоване навчання в школі. Диференційоване навчання в інклюзивному освітньому процесі. Психологічні аспекти навчання дітей з особливими потребами.
19. Проблема попередження та подолання неуспішності у навчанні. Мотиваційний компонент навчальної діяльності, його зміст.
20. Навчання обдарованих дітей. Психологія навчання обдарованих та невстигаючих дітей.
21. Виховання як складова педагогічного процесу. Особливості, механізми, етапи процесу виховання. Психологічні основи виховання.
22. Основні закономірності і принципи виховання, їх характеристика. Поняття вихованості. Психологія виховного впливу.
23. Методи і форми виховання, їх класифікація та характеристика. Вибір методів виховання. Особистісна орієнтація виховних технологій.
24. Виховання особистості в колективі. Педагогічні функції, стадії управління колективом.
25. Місце і роль сім'ї у вихованні дітей. Виховання дітей у сім'ї. Принципи сімейного виховання. Співробітництво школи і сім'ї у вихованні дітей. Психологія сімейного виховання.
26. Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти. Робота класного керівника, його роль, місце і значення у формуванні особистості школяра. Психологія особистості вчителя.
27. Виховна робота з педагогічно занедбаними дітьми. Принципи, шляхи і засоби перевиховання. Психологічні питання перевиховання та психокорекції.
28. Система освіти в Україні. Структура і управління загальноосвітніми закладами. Принципи і функції управління. Співпраця педагогічного колективу з психологічною службою школи у питаннях навчання та виховання учнів.
29. Зміст, форми і методи методичної роботи, її роль у підвищенні рівня професійної підготовки вчителя. Синдром емоційного вигорання як показник професійної дезадаптації вчителя.
30. Інтегроване навчання. Тематичний та діяльнісний підходи. Психологічні умови та передумови успішної адаптації дитини до навчання в школі.

Методика навчання української мови

Теоретичні питання

1. Короткий огляд історії методів навчання грамоти. Сучасний звуковий

аналітико-синтетичний метод навчання грамоти. Прийоми звукового аналізу, прийоми звукового синтезу.

2. Основні періоди й етапи навчання грамоти. Коло умінь і навичок, які одержують учні в добукварний, букварний та післябукварний періоди.
3. Методика навчання письма в букварний період. Психолого-педагогічні особливості навчання письма шестирічних учнів.
4. Методика опрацювання елементів лексики. Робота над усвідомленням прямого і переносного значення слова, багатозначністю, синонімами й антонімами. Види вправ з лексики.
5. Граматичний й антиграматичний напрям в методиці навчання орфографії. Методика вивчення фонетичних, морфологічних та семантичних написань. Види вправ з орфографії.
6. Методика вивчення морфемної будови та елементів словотвору.
7. Методика вивчення частин мови.
8. Методика опрацювання елементів синтаксису: формування поняття про речення, типи речень за будовою та метою висловлювання, основа речення, головні члени речення. Види вправ з синтаксису.
9. Зміст роботи з розвитку монологічного мовлення та способи організації навчання зв'язним висловлюванням. Комунікативна компетентність школяра.
10. Види переказів і методика їх проведення. Організація та прийоми навчання усним і письмовим переказам: попередня розсосереджена робота, постановка завдання, мотивація мовлення.

Практичні завдання

1. Проаналізуйте основні етапи роботи над сторінкою Букваря в добукварний період. С. 12.
2. Проаналізуйте основні етапи роботи над сторінкою Букваря в букварний період. С. 28.
3. Проаналізуйте типи вправ за характером розумових операцій, поданих у підручнику для 4 класу при вивченні дієслова.
4. Розкрийте послідовність виконання поданих у підручнику для 2 класу вправ при вивченні теми «Споріднені слова».
5. Проаналізуйте запропоновані вами типи завдань для розвитку комунікативних здібностей при вивченні теми «Змінювання іменників за питаннями» у 3 класі.
6. Проаналізуйте дидактичну, виховну та розвивальну мету при виконанні запропонованих у підручнику для 3 класу вправ (параграф 8. Розповідні, питальні і спонукальні речення. Окличні речення).
7. Визначте та прокоментуйте мету уроку читання в 3 класі на вивчення

легенди «Топірець Довбуша». Складіть план опрацювання тексту.

8. Визначте та проаналізуйте види словникової роботи при опрацюванні тексту «Життя сироти» за О. Іваненко у 3 класі.

9. Розробіть фрагмент уроку читання (робота над усвідомленням змісту прочитаного) для учнів 4 класу при опрацюванні тексту «Ласочка» за Григором Тютюнником.

10. Продемонструйте види та способи читання (голосне, мовчазне, індивідуальне, хорове, «ланцюжкове», вибіркове, читання в особах), розкрийте методику та послідовність їх застосування в початкових класах.

Методика навчання літературного читання

1. Розкрийте принципи визначення змісту літературного читання.

2. Проаналізуйте зміст, мету, завдання і принципи літературної освіти молодших школярів.

3. Робота з дитячою книжкою; робота з інформацією (позакласне читання) як різновид предмета читання.

4. Проаналізуйте методику роботи над оволодінням навичок виразного читання

5. Розкрийте закономірності розвитку зв'язного мовлення на уроках літературного читання.

Методика навчання математики

Теоретичні питання

1. Методика навчання математики в початкових класах як наука.

2. Організація навчання математики . Урок математики, система уроків. Вимоги до сучасного уроку.

3. Нумерація чисел в межах 10. Дії додавання і віднімання в межах 10.

4. Методика вивчення простих задач.

5. Розвиток уявлень про складену задачу і процес її розв'язування.

6. Методика вивчення нумерації чисел в концентрі «Сотня». Методика вивчення дій додавання і віднімання в концентрі «Сотня».

7. Методика вивчення нумерації багатоцифрових чисел.

8. Методика вивчення дробів.

9. Методика вивчення алгебраїчного матеріалу.

10. Методика вивчення геометричного матеріалу.

Практичні завдання

1. Наведіть приклади вправ, за допомогою яких вчитель формує у дітей уявлення про довжину відрізка і площу фігури, ознайомлює з одиницями їх вимірювання (із підручника «Математика», 4 клас).

2. Наведіть приклади вправ, за допомогою яких вчитель формує у дітей уявлення про масу і місткість, ознайомлює з одиницями їх вимірювання(із підручника «Математика», 3 клас).

3. Розкрийте прийоми формування чітких уявлень і понять про такі геометричні фігури як точка, пряма, лінія, відрізок прямої, ламана лінія, кут, багатокутник, круг(із підручника «Математика», 2 клас).

4. Розкрийте методику роботи над задачею, складіть план розв'язування задачі:
Посадили кілька рядів яблунь, по 8 дерев у кожному ряду і 9 рядів груш, по 7 дерев у кожному ряду. Всього посадили 143 плодкових дерева. Скільки посадили рядів яблунь?

Яким способом можна здійснити перевірку розв'язку задачі за цим планом?

5. Які прийоми визначення всієї кількості сотень, десятків і одиниць у трицифровому числі можуть використати учні? Які завдання в підручнику вміщено з визначення всієї кількості сотень, десятків і одиниць у числі?

6. Розкрийте методику роботи над задачею, зробіть графічну ілюстрацію:
З двох населених пунктів, відстань між якими 42 км, виїхали одночасно назустріч один одному два вершники і зустрілися через 2 години. Швидкість першого вершника 9 км/год. Знайдіть швидкість другого вершника.

Складіть обернену задачу на знаходження відстані.

7. Знайдіть у підручнику «Математика», 3 класу завдання з теми «Нумерація чисел у межах тисячі», пов'язані з ознайомленням учнів з розрядним складом числа і співвідношенням розрядних одиниць у десятковій системі числення. Які наочні посібники доцільно використати з цією метою? Опишіть методику роботи з ними.

8. Які властивості множення і ділення виступають теоретичною основою поза табличних прийомів цих операцій? Назвіть теоретичну основу кожного випадку множення і ділення:

- ділення виду $60 : 30$, $600 : 30$;
- множення виду $21 \cdot 4$, $3 \cdot 24$, $320 \cdot 3$;
- ділення виду $48 : 2$, $56 : 4$, $50 : 2$, $240 : 2$;
- ділення виду $72 : 12$, $125 : 25$.

9. Які наочні посібники використовує вчитель для ознайомлення учнів з усною і письмовою нумерацією чисел 11 – 20? Опишіть методику використання демонстраційних і індивідуальних посібників при вивченні цих питань.

10. Розкрийте методику роботи над задачею:

Одна косарка за 5 год скошує траву на 15 га луки, а друга за 7 год на 28 га. За скільки годин спільної роботи ці косарки скосять траву на 105 га луки?

Методика навчання природознавства

1. Методика навчання природознавства – педагогічна наука.
2. Зміст природничої освіти у початковій школі.
3. Засоби наочності у процесі навчання природознавства. Методика їх використання.
4. Методи і прийоми організації процесу навчання у методиці природознавства.
5. Форми організації процесу навчання природознавства.

Образотворче мистецтво з методикою навчання

1. Об'ємно-просторові і візуальні види і жанри. Скульптура. Архітектура.
2. Український народний розпис. Настінний та декоративний станковий живопис. Мальовки.

Трудове навчання з практикумом

1. Методика навчання учнів початкових класів техніці оригамі.
Продемонструвати послідовність складання виробу технікою оригамі (стріла, човник, склянка) на вибір студента.
2. Методика навчання аплікації з природних матеріалів в початковій школі.

Музичне мистецтво з методикою навчання

1. Музика в школі як навчальний предмет. Компоненти уроку музики. Творчість школярів на уроці музики. Музичні ігри.
2. Слухання музики. Методика проведення слухання музики.

Фізична культура з методикою навчання

1. Засоби і методи фізичного виховання молодших школярів. Підготовка і проведення уроку фізичної культури у початковій школі. Описати руховий режим учнів молодшого шкільного віку.
2. Мета та завдання фізичного виховання в початкових класах. Описати фрагмент уроку з фізичної культури (2 клас) на засвоєння нового матеріалу з розділу «Школа активного відпочинку (рекреації)».

Методика навчання суспільствознавства

1. Екологічна освіта молодших школярів у контексті формування громадянських компетентностей учнів початкових класів.
2. Використання на уроці інноваційних технологій при вивченні громадянської та історичної освітньої галузі.

Критерії та норми оцінювання знань

Оцінювання відповідей студентів здійснюється з врахуванням фундаментальності та індивідуальності педагогічного бачення та конструктивності підходів до висвітлених питань. Студенти можуть висловлювати власні, відмінні від викладених у підручниках і посібниках з методики судження, які слід проаналізувати, визначаючи їх раціональність.

Важливо виявити вміння випускника ретранслювати теоретичні знання на практичні обставини, що виникають під час практичної діяльності, прогнозувати наслідки педагогічного впливу, готовність реалізувати в практичній роботі здобуті під час навчання методичні технології, свою професійну майстерність, особисті якості, готовність до підвищення рівня педагогічної культури.

При оцінюванні знань студентів враховуються в однаковій мірі знання з психології, педагогіки та фахових методик.

Відповідь повинна бути чіткою, послідовною, логічною і правильно побудованою. Зв'язний виклад теоретичного матеріалу студент має ілюструвати відповідними прикладами, які б свідчили про свідоме засвоєння і розуміння ним цього матеріалу та про вміння застосовувати набуті теоретичні знання на практиці

Оцінка **«відмінно»** виставляється за відповідь студента, який виявив всебічні, ґрунтовні і глибокі знання навчально-програмного матеріалу, ознайомлений з основною та додатковою літературою, яка рекомендована програмою; вміння ілюструвати теоретичні положення відповідними прикладами, і не лише запозиченими з підручника, а й підібраними самостійно; вільний і правильний аналіз форм і методів роботи на конкретному уроці; свідоме, аргументоване висвітлення питання; правильне використання наукової і професійної термінології, логічний виклад матеріалу; вміння розкрити взаємозв'язок теорії і практики; виразність, багатогранність мовлення, вміння формулювати висновки; вияв творчих здібностей у розумінні і використанні навчального матеріалу.

Оцінка **«добре»** ставиться, якщо студент виявив ґрунтовні знання навчально-програмного матеріалу, ознайомлений з основною та додатковою навчально-методичною літературою, рекомендованою програмою; за свідомий, повний і аргументований виклад; глибоко й докладно відповідає на всі запитання, основні теоретичні положення ілюструє відповідними прикладами, відповідає правильною літературною мовою, але виявляє неповну самостійність в аргументації й ілюструванні викладених ним теоретичних положень; наявне незначне порушення послідовності викладу; неточне використання наукових термінів.

Оцінки «**задовільно**» виставляється за відповідь студента, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для майбутньої професійної діяльності; ознайомлений з основною та додатковою літературою, рекомендованою програмою; разом з тим допускає 3-5 незначних теоретичних помилок; деякі порушення логічності викладу; недостатнє розкриття суті понять; труднощі у наведенні прикладів; недостатня виразність мовлення.

Оцінки «**незадовільно**» виставляється за відповідь студента, який виявив серйозні прогалини у знаннях навчально-програмового матеріалу; за відсутність теоретичних знань з поданих питань; засвоєння меншої половини теоретичного матеріалу; виклад матеріалу з великою кількістю мовленнєвих помилок; без системи аргументації, відсутність висновків, нерозуміння термінології.

Таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами

Оцінка	ECTS	Визначення	Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку (національна шкала)
90–100	A	Відмінно	Відмінно
81–89	B	Дуже добре	Добре
71–80	C	Добре	
61–70	D	Задовільно	Задовільно
51–60	E	Достатньо	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Державні законодавчі і нормативно-правові документи з питань освіти в Україні

1. Державна національна програма "Освіта (Україна XXI століття)". – К.: Райдуга, 1994. – 64 с.
2. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту»: прийнятий 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
4. Закон України «Про освіту»: прийнятий 05.09.2017 р. URL: <http://osvita.ua/legislation/law/2231/>
5. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К.: Україна, 1996. – 56 с.
6. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/47154/
7. Концепція "Нова українська школа" URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf>
8. Навчальні програми для 1-4 кл. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
9. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті.–К.: Шкільний світ, 2001.– 16 с.
10. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0659-00>
11. Професійний стандарт „Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”. URL: <https://www.msp.gov.ua/files/News/20180815/20180815.pdf>

ПЕДАГОГІКА

Основна

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник / Н.П.Волкова. – Вид. 4-те, перероб., доп. – К.: Академвидав, 2012. – 615 с.
2. Кузьмінський А. Педагогіка: Підручник / А. Кузьмінський, В. Омеляненко. – К.: Знання, 2007. – 418 с.
3. Максимюк С. Педагогіка: Навчальний посібник / С. Максимюк. – К.: Кондор, 2009. – 670 с.
4. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник / М.М. Фіцула. – Вид. 3-тє, перероб., доп. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2013. – 230 с.

5. Чепіль М., Дудник Н. Педагогічні технології: Навч. посібник. – К.: Академвидав, 2012. – 224 с.

Додаткова

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – 2-ге вид., доп. і випр. – Рівне, 2011. – 552 с
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник / І.М. Дичківська. – 3-тє вид., випр. – К., 2015. – 448 с.
3. Енциклопедія освіти / За ред. В.Г. Кременя. – К.: Юніком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Кузьмінський А. Теорія і методика виховання: Навчальний посібник / А. Кузьмінський, В. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2008. – 415 с.
5. Левківський М. В. Історія педагогіки: підручник / М. В. Левківський. – Київ: Центр навчальної літератури, 2016. – 376 с.
6. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи : Навчальний посібник / І.В.Малафіїк. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2015. — 632 с.
7. Мойсеюк Н. Педагогіка: Навчальний посібник / Н. Мойсеюк. – К., 2007. – 656 с.

ПСИХОЛОГІЯ

Основна

1. Вікова педагогічна психологія. Навчальний посібник / О.В. Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчук та ін. – К.: Каравела, 2007. – 400 с.
2. Власова О.І. Педагогічна психологія: Навчальний посібник / О.І. Власова. – К.: Либідь, 2005. – 400 с.
3. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія / В.П.Кутішенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 128 с.
4. Поліщук В.М. Вікова та педагогічна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення): Навчально-методичний посібник / В.М. Поліщук. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – 330 с.
5. Савчин М.В. Педагогічна психологія: Навчальний посібник / М.В. Савчин. – К.: Академвидав, 2007. – 424 с. (Альма-матер).
6. Семіченко В. А. Психологія педагогічної діяльності / В.А. Семіченко – К.: Вища школа, 2004 – 368 с.

Додаткова

1. Кононко О.Л. Соціально-емоційний розвиток особистості / О.Л. Кононко. – К.: Освіта, 1998. – 255 с.
2. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Г.С.Костюк. – К.: Радянська школа, 1989. – 608 с.
3. Максименко С. Д. Загальна психологія / С. Д. Максименко, В. О. Соловієнко. К.: МАУП, 2000. – 256 с.
4. Партико Т. Б. Загальна психологія: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Т.Б.Партико. – К., 2008. – 416 с.

5. Савчин М.В. Вікова психологія: Навчальний посіб. – 2-ге вид., стереотип. / М.В. Савчин, Л.П. Василенко. – К.: Академвидав, 2009. – 360 с. (Серія «Альма-матер»).
6. Савчин М.В. Загальна психологія : Навчальний посіб. / М.В. Савчин. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с. – (Серія «Альма-матер»).
7. Чепелева Н.В. Психологічна культура майбутнього вчителя / Н.В. Чепелева. – К.: Знання, 1989. – 32 с. – (Сер. 7 «Педагогічна», №8).

Електронні ресурси

1. Психологія / За ред. Трофімова Ю.Л. URL: <http://westudents.com.ua/glavy/79955-peredmova.html>
2. Сергєєнкова О.П. Педагогічна психологія URL: <http://westudents.com.ua/glavy/78975-35-psihologchna-harakteristika-pedagogchno-maysternost-stilv-pedagogchno-dyalnost.html>

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Основна

1. Дороз В.Ф. Методика викладання української мови у вищій школі: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 176с.
2. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С. Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2011. – 364 с.
3. Коваль Г.П. Методика читання: Навчальний посібник / Г.П.Коваль, Л.І.Іванова, Т.Б.Суржук. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. – 280 с.
4. Методика викладання української мови: Навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів / Г.П. Коваль, Н.І. Деркач, М.М. Наумчук / – Тернопіль: Астон, 2008. – 287 с.
5. Грибан Г.В. Практикум з методики викладання української мови: Навчально-методичний посібник / Г.В.Грибан, О.А.Кучерук. – К.: Кондор, 2003.–160 с.

Додаткова

1. Вашуленко М.С. Українська мова : Підручник для 3 класу загальноосвіт. навч. закл. з навчанням українською мовою / М.С.Вашуленко, О.І.Мельничайко, Н.А. Васильківська / За ред. М.С.Вашуленка. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. – 192 с.
2. Вашуленко М. Навчально-методичне забезпечення процесу навчання грамоти першокласників за новою навчальною програмою /М. Вашуленко, О. Прищепя, О. Вашуленко // Початкова школа. – 2012.–№10.–С. 16–20.
3. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. Підручник для студентів педагогічних факультетів / О.Я. Савченко. – К.: Генеза, 2002. –368 с.

4. Сучасна українська літературна мова з практикумом – Львів: навч. посібник / М.О. Стахів, Г.І. Крохмальна. – ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 45 с.
5. Сухомлинський В.О. Слово рідної мови / В.О. Сухомлинський / Вибрані твори: В 5т. – К., 1976. – Т.3. – 670 с.
6. Ушинський К.Д. Вибрані педагогічні твори: У 2 т. / К. Д. Ушинський; за ред. О. І. Пискунова. – К. : Рад. школа, 1983. – 359 с.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ

Основна

1. Коваль Г.П. Методика читання: Навчальний посібник / Г.П. Коваль, Л.І. Іванова, Т.Б. Суржук. –Тернопіль: Навчальна книга –Богдан, 2008. –280 с.
2. Олійник Г.А. Формування навичок виразного читання в 1 класі / Г.А. Олійник. –Тернопіль: Астон, 2001. – 178 с.
3. Савченко О.Я. Методика читання в початкових класах: Посібник для вчителя / О.Я. Савченко. –К.: Освіта, 2007. –334 с.

Додаткова

1. Біденко В.В. Аналіз тексту твору на основі його багаторазового перечитування / В.В. Біденко // Рідна школа. –2000. – № 12. –С. 39–40.
2. Бондаренко О. Врахування жанрової природи творів під час вивчення лірики в початкових класах / О. Бондаренко, В. Сиротенко // Початкова школа. – 2015. – №5. – С. 51–55.
3. Джежелей О. Диференційований підхід до формування навички читання / О. Джежелей// Початкова освіта. –2002. – № 10. –С. 3.
4. Ємець А. Проблеми вивчення сучасної дитячої літератури А. Ємець // Початкова школа. – 2010.–№ 6.–С. 35–38.
5. Куріпта В.І. Ефективні методи і прийоми удосконалення навички читання / В.І. Куріпта// Початкове навчання і виховання. –2005. –№ 20–30. –С.38–48.
6. Куцоконь Н. Словниково-логічні завдання на уроках читання / Н. Куцоконь// Початкова школа. – 2012.–№ 6.– С.11–15.
7. Трунова В. Методика позакласного читання в підготовчий і початковий періоди / В. Трунова// Початкова школа. – 2011.–№ 10.– С. 20–23.
8. Трунова В. Основні положення щодо позакласного читання в початкових класах / В. Трунова // Початкова школа. – 2011.–№ 9.–С. 21–24.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ

Основна

1. Бібік Н.М. Нова українська школа: порадник для вчителя. 2018. 160 с.
2. Скворцова С.О. Методика навчання математики в 1-2 класах: URL: <http://interactive.ranok.com.ua/upload/file/!!!!!!!!!!!!!!ukr2/metodyka%20navchannia%2>

0matematyky%20u%201–

2%20klasakh%20ZZSO%20na%20zasadakh%20intehratyvnoho%20i%20kompetentnisono%20pidkhodiv%20(Skvortsova%20S_%20O_%20Onopriienko%20O_V_)%20.pdf.

3. Скворцова С.О. Методична система навчання розв'язування сюжетних задач учнів початкових класів: URL: <https://skvor.info/publications/books-and-workbooks/>.
4. Скворцова С.О. Методика навчання математики в 3-4 класах: URL: <https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv/navchalno-metodichniy-posbnik-nova-ukranska-shkola-metodika-navchannya-matematiki-u-3-4-klasakh-zakladv-zagalno-seredno-osvti-na-zasadakh-integrativnogo--kompetentnsnogo-pdkhodv/>
5. ШІСТЬ ЦЕГЛИНОК в освітньому просторі школи. Методичний посібник. The LEGO Foundation, 2018. 32 с.

Додаткова

1. Формування поняття про просту задачу. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=DdnnHhIk7sY>
2. Задача на знаходження суми. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=IEE-D56g8I0&t=229s>
3. Задачі на знаходження різниці URL: <https://www.youtube.com/watch?v=DAoihRMvZ7c>
4. Досліджуємо задачі. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Q9zS16sJ94o>
5. Досліджуємо складові задачі. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=59FogE6PsaQ>
6. Задачі на пропорційне ділення. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ZyFwbzaJFcM>

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРИРОДОЗНАВСТВА

Основна

1. Байбара Т. М. Методика навчання природознавства / Тетяна Миколаївна. Байбара. – К.: Веселка, 1998. – 334 с.
2. Луцан Н.І. "Людина і світ" в інноваційних технологіях навчання: Навчальний посібник / Н. І.Луцан. – К.: ВД "Слово", 2012.–184 с.
3. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: Підручник для студ. пед. факульт. /О. Я. Савченко.– К.: Генеза, 2002.– 368 с.
4. Шандрівська Г.М. Я і Україна. Навколишній світ. 2 клас: Розробки уроків за програмою Н.Бібік, Н.Коваль /Г. М.Шандрівська, М.М.Лясковська. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005.–112 с.
5. Юрченко О.М. Інтегровані уроки тематичних тижнів. Лайфхаки для вчителя НУШ. Я досліджую світ. 1 клас. – Х.: Вид. група «Основа», 2019. – 141 с.

Додаткова

1. Волощенко О.В. Я досліджую світ: підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / О. В. Волощенко, О. П. Козак, Г. С. Остапенко — Київ : Світич, 2018.
2. Волощенко О.В. Я досліджую світ: підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х част.). Ч.2 / О.В. Волощенко, О.П.Козак, Г.С.Остапенко. — К.: Світич, 2018.— 128с.
3. Волощенко О.В. «Я досліджую світ»: підруч. для 2 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х част.). Ч.1 / О. В. Волощенко, О. П. Козак, Г. С. Остапенко— К. : Світич, 2019. – 128 с.
4. Іщенко О.Л. Я досліджую світ: підруч. для 1 кл.. закл. загал. серед. освіт. (у 2-х частинах): Ч.1 / О.Л. Іщенко, О.М. Ващенко, Л.В. Романенко, К.А. Романенко, О.М. Кліщ. – К.: Літера ЛТД, 2018. – 112 с.

Електронні ресурси

1. Всеукраїнський природознавчий науково – популярний журнал «Колосок» URL: <http://kolosok.org.ua/vseukrajinskyj-pryrodnychuj-naukovo-populyarnyj-zhurnal/>
2. Бібліотека Освітнього порталу «Педагогічна преса» URL: <http://lib.pedpresa.ua>
3. Освіта. UA: Освіта в Україні та за кордоном URL: <http://osvita.ua/>
4. Шкільні підручники онлайн URL: <http://pidruchnyk.com.ua>

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО З МЕТОДИКОЮ НАВЧАННЯ

Основна

1. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво (основи образотворчої грамоти): навч.-метод. посіб. / М. В. Гнатюк. – Івано-Франківськ : ЯРИНА, 2016. – 196 с.
2. Кириченко М.А. Основи образотворчої грамоти: Навчальний посібник / М.А.Кириченко, І.М.Кириченко. – К.: Вища школа, 2002. –190 с.
3. Кириченко М.А.Український народний декоративний розпис: Навчальний посібник / М.А.Кириченко. – К.: Знання-Прес, 2006. – 228 с.

Додаткова

Луцан Н.І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну: Навчальний посібник / Н.І.Луцан. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2009. –172 с.

Електронні ресурси

Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво: Навчальний посібник / Є.А.Антонович, Р.В.Захарчук-Чугай, М.Є Станкевич. – Львів: Світ, 1993. – 272 с.
URL: <http://www.studfiles.ru/preview/2412667/>

ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ З ПРАКТИКУМОМ

Основна

1. Веремійчик І.М. Методика трудового навчання в початковій школі: Навчальний посібник / І.М. Веремійчик. – Тернопіль: ОСО Мальва, 2004. – 276 с.
2. Коппалова Н.М. Гурткова робота з аплікації та орігамі / Н.М. Коппалова – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 80 с.
3. Соколова С. Азбука орігамі / С. Соколова – К.: Країна Мрій, 2006. – 432 с.
4. Хорунжий В.І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудового навчання: Навчальний посібник / В.І. Хорунжий. – Тернопіль: СМП Астон, 2003. – 220 с.

Електронні ресурси

1. Уроки трудового навчання в початковій школі URL:
pedkopilka.com.ua/vospitateljam/.../index.htm

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО З МЕТОДИКОЮ НАВЧАННЯ

Основна

1. Кушка В. Методика музичного виховання дітей / В. Кушка. – Вінниця: Нова книга, 2007. – 216 с.
2. Лужний В. Музична грамота в школі / В. Лужний. – К.: Муз. Україна, 1987. – 112 с.
3. Масол Л. Методика навчання мистецтва у початковій школі / Л. Масол. – К.: Ранок, 2006. – 255 с.
4. Печерська Е. Уроки музики в початкових класах / Е. Печерська. – К.: Либідь, 2001. – 170 с.

Додаткова

1. Поплавська Ю. Методика навчання музичної грамоти в початковій школі / Ю. Поплавська. – Вінниця: Нова книга, 2007. – 128 с.
2. Ростовський О. Методика викладання музики в початковій школі / О. Ростовський. – Тернопіль: Навчальна книга „Богдан”, 2000. – 213 с.

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА З МЕТОДИКОЮ НАВЧАННЯ

Основна

1. Леськів А. Форми і засоби фізичного виховання молодших школярів / А. Леськів. – Тернопіль: Астон, 1997. – 70 с.
2. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів / Б. М. Шиян. – Тернопіль: Навчальна книга „Богдан”, 2003. – Ч. 1-2. – 400 с.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СУСПІЛЬСТВОЗНАВСТВА

Основна

1. Досліджуємо права дітей. Дев'ять коротких проектів для учнів 1-9 класів середньої школи / Р. Голлоб, П. Крапф – Т. 5.
2. Зростаємо у демократії: Плани уроків для початкового рівня з питань демократичного громадянства та прав людини для вчителів /Р.Голлоб, В.Вайдінгер – К.: Основа, 2012. – Т. 2.
3. Лінник О.О. Методика викладання освітньої галузі «Людина і світ»: Навч. посібник / О.О. Лінник. - К. : Слово, 2010. - 248 с.

Додаткова

1. Живемо в демократії. Плани уроків з питань освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини для загальноосвітніх навчальних закладів / Р. Голлоб, Т. Хаддлестон, П. Крапф, Д.Роу, В.Таелман – Т. 3.
2. Навчаємо демократії: Базові матеріали з освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини для вчителів / Р. Голлоб, П. Крапф, О. Олафсдоттір, В. Вайдінгер; ред. Р. Голлоб, П. Крапф, В. Вайдінгер: Пер. з англ. та адапт. Л. І. Паращенко. – 3-тє вид. – К.: Основа, 2016. – Т. 1. – 164 с.
3. Навчання демократії: збірник практичних занять з освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини / Р. Голлоб, П. Крапф. – Пер. з англ. та адапт. Н. Г. Протасової. – К. : Основа, 2016. – Т. 6. – 100 с.